

Barriere for jordfordeling: Økologiske marker på kulstofrig lavbund med fokus på mælkeproducenternes staldnære arealer	Ansvarlig	SEZA
	Oprettet	16-11-2020
Projekt: [7846, Jordfordeling – Danmarks største puslespil]	Side	1 af 5

Indledning

Dyrkede jorde på kulstofrige lavbundsarealer udleder store mængder drivhusgasser i form af CO₂ og lertgas til atmosfæren. Fra statens side er det ambitionen at sænke udledningen af drivhusgasser med 70 % inden 2030. For at mindske klimaaftrykket fra de dyrkede kulstofrige lavbundsarealer, er der fra [2020-2023 afsat 600 millioner kr.](#) til at stoppe driften af marker på kulstofrige lavbundsarealer og gøre dem våde igen. Samlet set er der bevilliget 2 milliarder kr. i perioden 2020-2030 til formålet. Hvordan de sidste 1,4 milliarder kr. skal fordeles, aftales inden 2023. Det er forventningen, at initiativerne vil skabe en reduktion på [0,27 mio. t CO₂ ækvivalenter i 2030 og omfatte ca. 15.000 hektar.](#)

Mange af de dyrkede jorde på kulstofrige lavbundsarealer udgør en vigtig del af markplanen for både konventionelle og økologiske landmænd. Der opstår en særlig udfordring for økologiske mælkeproducenter, som har staldnære afgræsningsarealer på kulstofrige lavbundsarealer. Med en økologisk autorisation forpligtiger en mælkeproducent sig til at overholde et minimumskrav til afgræsningsareal for alle ejendommens dyregrupper. I forhold til indgåelse i multifunktionelle jordfordelingsprojekter eller lavbundsprojekter udgør staldnære økologiske afgræsningsarealer således en væsentlig barriere for indgåelse i denne typer projekter.

Formålet med dette notat er at redegøre for i) omfang af økologiske marker på kulstofrige lavbundsarealer, ii) omfang af økologiske mælkeproducenters staldnære og afgræsningsegnede arealer på kulstofrige lavbundsarealer.

Denne redegørelse har til formål at give et teknisk og kvantitativt overblik over de potentielle udfordringer der ligger i problemstillingen. Den enkelte økologiske ejendom, vil have specifikke lokale vilkår, der begrænser eller forbedrer mulighederne for at imødekomme udfordringer med udtagning af græsningsegnede staldnære arealer.

GIS-Analyse

Datagrundlaget for analysen i dette notat fremgår nedenfor.

- Marker_2019 (Landbrugsstyrelsen)
- Økologiske_arealer (Landbrugsstyrelsen)
- Tekstur2014 (GIS-korttema for kulstofrige lavbundsarealer – Miljøstyrelsen)
- GHI2019 (Gødnings- og Husdyrindberetning)
- Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2019

Økologiske marker på kulstofrige lavbundsarealer

Det skal indledningsvis bemærkes, at denne analyse bygger på udtræk af Landbrugsstyrelsens database over de CVR-numre, hvorfra der er søgt Grundbetaling i 2019. Dermed indgår økologer uden CVR-nummer og økologer med CVR-nummer, der ikke har søgt grundbetaling, ikke i denne analyse.

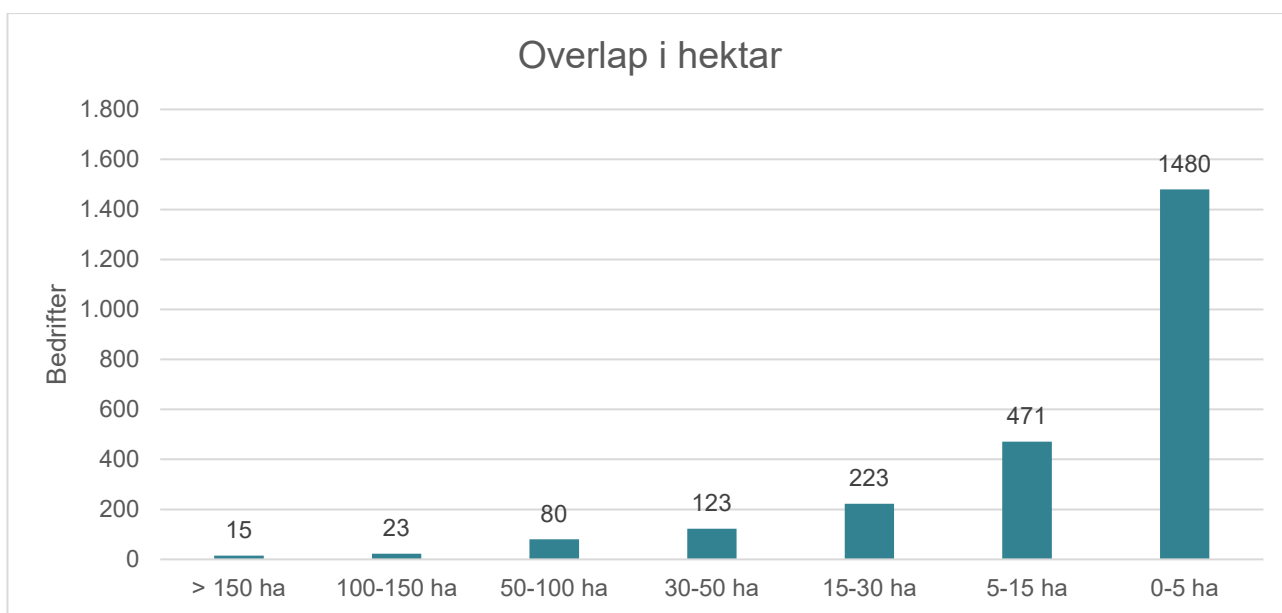
I 2019 var der ud af i alt 3.445 CVR-registrerede økologiske bedrifter, 2.419 bedrifter med marker på kulstofrige lavbundsarealer. Overlappet mellem de økologiske marker var på 27.011 ha eller knap ca. 9 %. Den tilsvarende analyse er også lavet for alle landets marker, hvor resultatet var 5 % i 2019.

Bedrifter	Marker	Areal hektar	Forklaring
3.445*	79.494	300.470	I alt
2.415*	25.546	106.703	I berøring med kulstofrigt lavbundsareal
2.415*	25.546	27.045	Overlap areal og kulstofrigt lavbundsareal

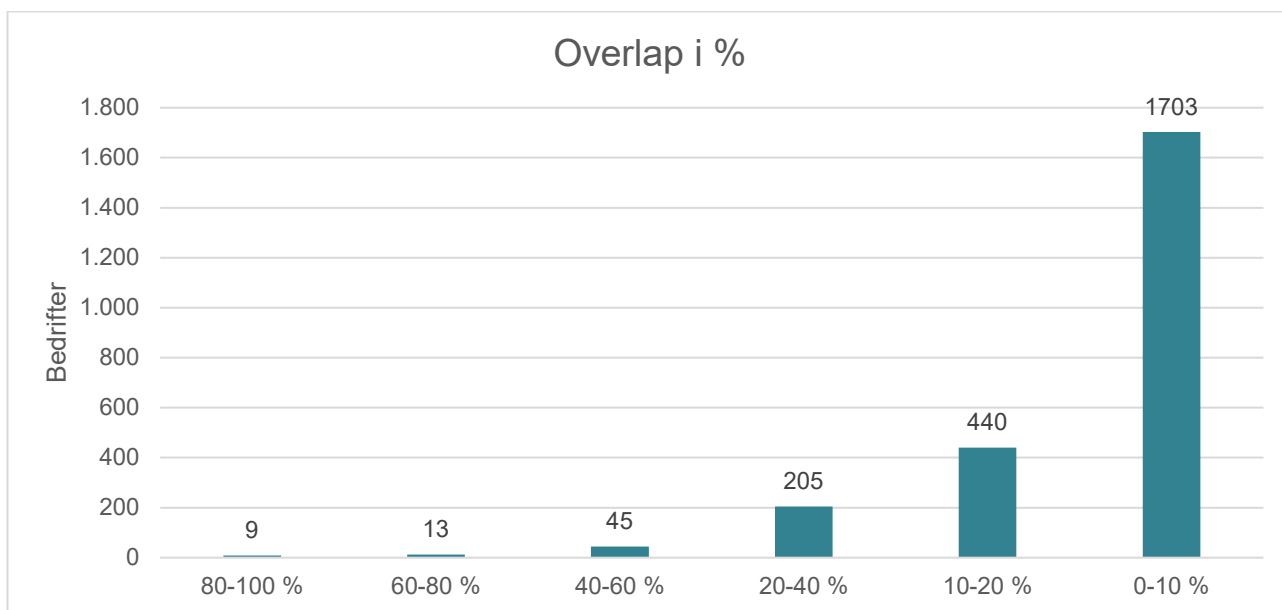
Tabel 1. *Unikke CVR-numre ud fra Landbrugsstyrelsens database

Berøring: Det samlede areal af en afgrænset mark, der har en større eller mindre andel af arealet registreret som kulstofrigt lavbundsareal.

Overlap: Den del af en mark, der er registreret som kulstofrigt lavbundsareal

Figur 1: Fordeling af økologiske bedrifter med marker der overlapper kulstofrigt landbundsareal. De 3 største bedrifter målt på økologiske marker på kulstofrige lavbundsarealer havde henholdsvis 420, 290 og 220 ha med overlap i 2019.

Figur 2: Fordeling af økologiske bedrifter med det procentvise overlap mellem marker og kulstofrige lavbundsarealer.

Økologiske mælkeproducenters staldnære afgræsningsarealer på kulstofrige lavbundsarealer

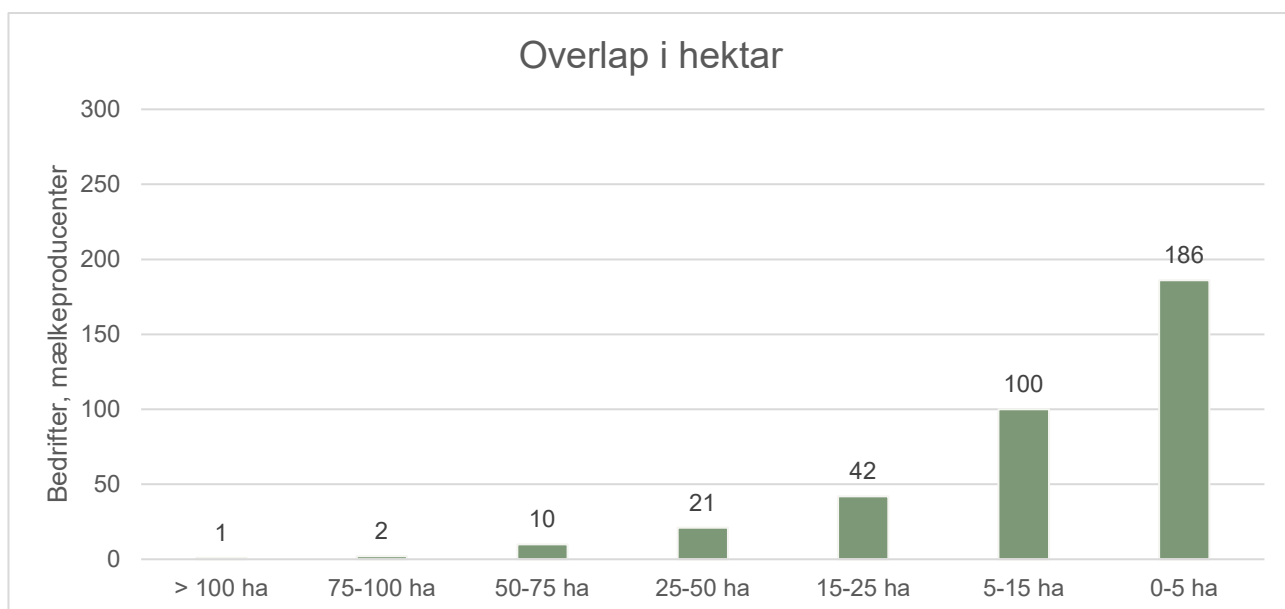
Staldnære græsningsarealer til malkekvæg er en forudsætning for alle økologiske mælkeproducenter i Danmark. Dermed er de staldnære, græsningsegnede arealer særligt problematiske at inddrage i jordfordelings- eller lavbundsprojekter, hvor dyrkningen af arealerne ophører og jordene sættes under vand. I denne analyse er staldnært defineret som en radius af 1.000 meter fra den enkelte bedrift. Det er en gåafstand, der vil være realistisk på de fleste ejendomme. I større besætninger eller på ejendomme der generelt er udfordrede på arrondering, vil malkekøerne ofte skulle gå længere til de yderste græsmarker, 1.500–2.000 meter er ikke uhørt i den sammenhæng.

At en mark er staldnær efter ovennævnte definition, betyder ikke automatisk at den er anvendelig til afgræsning med malkekøer. Der kan være veje, åer og andre helt lokal fysiske forhold der gør, at det ikke umiddelbart er muligt eller realistisk at afgræsse med malkekøer.

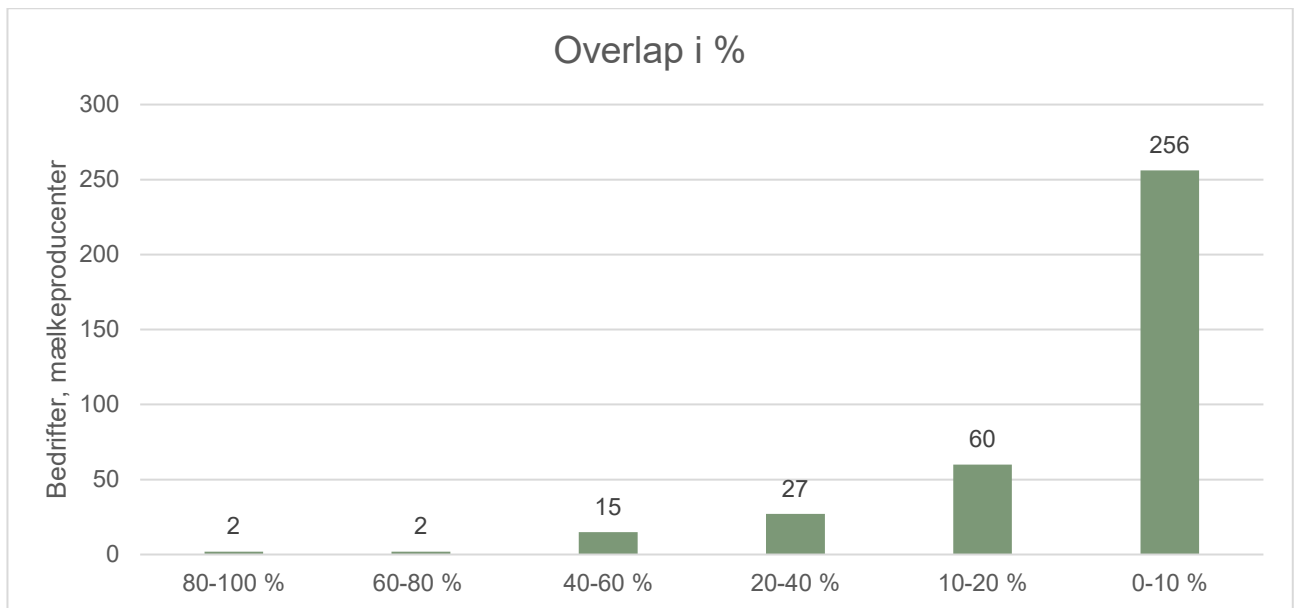
Et udtræk fra Gødning og Husdyrindberetning 2019 viser, at der i Danmark var over 450 økologiske mælkeproducenter (unikke CHR-numre) i Danmark i 2019, mens der var 410 økologiske bedrifter estimeret på unikke CVR-numre. De 410 mælkeproducenter havde tilsammen ca. 23.000 marker med et samlet areal på 109.000 hektar i 2019. Lige under halvdelen af de marker var staldnære og udgjorde knap 43.000 hektar i 2019. Af de ca. 9.600 staldnære marker, var de 3.469 i kontakt med et kulstofrigt lavbundsareal med et samlet areal på ca. 16.000 hektar, mens overlappet mellem de økologiske afgræsningsarealer og det kulstofrige lavbundsareal udgjorde knap 25 % eller ca. 3.600 hektar

Mælkeproducenter	Marker	Areal hektar	Forklaring
410*	23.069	109.070	I alt
410*	9.615	43.643	Staldnære marker
362*	3.469	16.159	Staldnære marker i berøring med kulstofrigt lavbundsareal
362*	3.469	3.591	Staldnære marker i overlap med kulstofrigt lavbundsareal

Tabel 2. * Unikke CVR-numre ud fra Gødnings- og Husdyrindberetningen. Det samlede antal unikke CHR-numre er 446

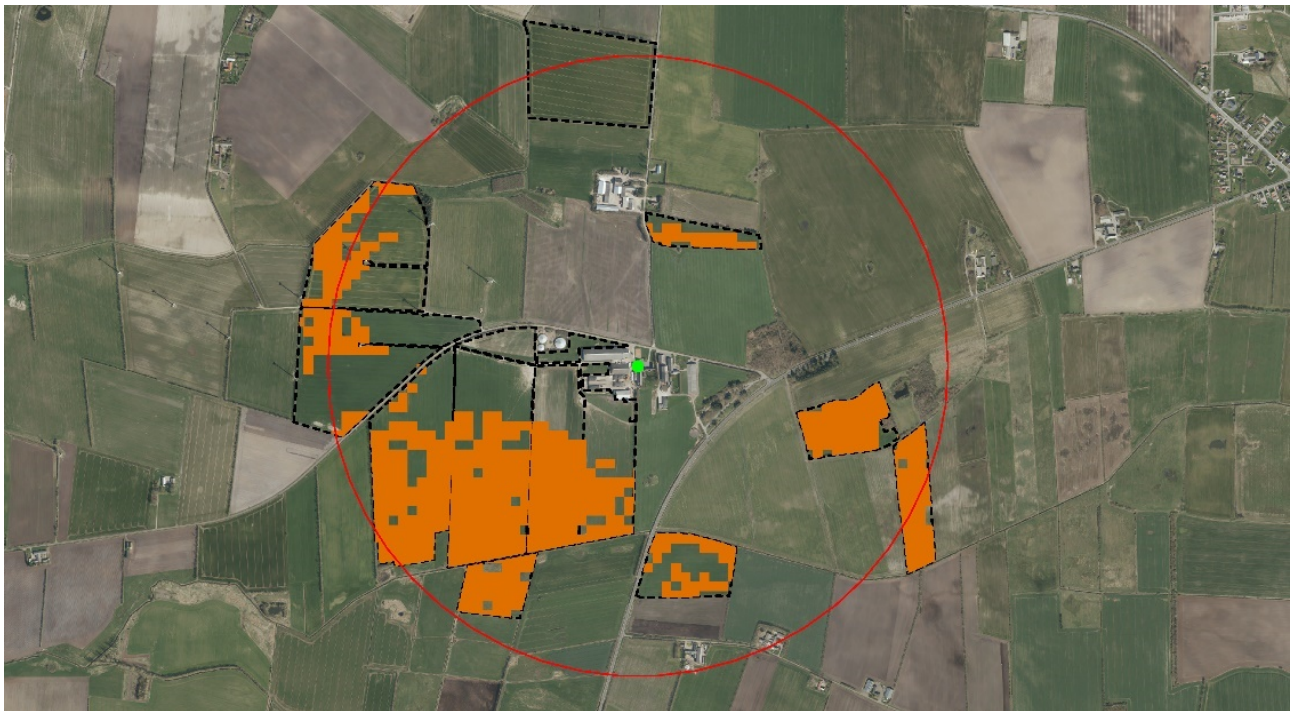

Figur 3: Fordeling af økologiske mælkeproducenter med staldnære arealer som overlapper et kulstofrigt landbundsareal. De 3 største mælkeproducenter målt på staldnære arealer på kulstofrige lavbundsarealer havde henholdsvis, 137 og 90 og 79 ha med et overlap i 2019.

Figur 4: Fordeling af økologiske mælkeproducenter med det procentvise overlap mellem staldnære arealer og kulstofrige lavbundsarealer. De 3 største mælkeproducenter målt på staldnære arealer på kulstofrige lavbundsarealer havde henholdsvis 100, 84 og 77 % af de staldnære græsningsarealer på kulstofrige lavbundsarealer.

Eksempler: økologiske mælkeproducenter med staldnære arealer på kulstofrige lavbundsarealer

Økologisk mælkeproducent i Sønderjylland (grøn prik), som har 111 ha staldnært areal (sortstiplet linje), hvoraf de 53 ha er på kulstofrigt lavbundsareal (orange markering)

Økologisk mælkeproducent på Djursland (grøn prik), som har 119 ha staldnært areal (sortstiplet linje), hvoraf de 33 ha er på kulstofrigt lavbundsareal (orange markering)

Økologisk mælkeproducent i Himmerland (grøn prik), som har 180 ha staldnært areal (sortstiplet linje), hvoraf de 137 ha er på kulstofrigt lavbundsareal (orange markering)